

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

برای حسابداران

مصوب شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تامین مالی تروریسم

۱۴۰۱/۰۰/۰۰

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

فهرست مطالب

۳	هدف.....
۳	دامنه کاربرد.....
۶	فصل یکم: تعاریف.....
۱۴	فصل دوم: ایجاد ساختار و تدوین رویه‌های مبتنی بر ریسک.....
۱۷	فصل سوم: شناسایی صاحبکار.....
۲۳	فصل چهارم: ارزیابی و طبقه‌بندی ریسک صاحبکار.....
۳۱	فصل پنجم: بررسی ساختار و عملیات صاحبکار.....
۳۴	فصل ششم: سایر موارد.....

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com

@HesabdaryCom

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای قانون مبارزه با پولشویی مصوب سال ۱۳۸۶ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن (مصوب سوم مهرماه یک هزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی) و قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم مصوب سال ۱۳۹۴ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن (مصوب سی و یکم تیر ماه یک هزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی) و نیز آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، موضوع تصویب نامه شماره ۹۲۹۸۶/ت/۵۷۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۲ هیات وزیران، دستورالعمل حاضر با عنوان «دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان» مورد تصویب و ابلاغ شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تامین مالی تروریسم قرار گرفته است.

ضوابط این دستورالعمل الزام آور است و به عنوان یک بخش جدایی ناپذیر از مقررات قانونی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم قلمداد می شود.

دامنه کاربرد

۱) اجرای این دستورالعمل برای ارایه انواع خدمات حسابرسی در واحدهای اقتصادی الزامی است. منظور از بنگاه اقتصادی، واحدی است که به صورت شخصیت حقوقی تجاری یا غیرتجاری و با واژگانی چون شرکت، موسسه یا نهاد ثبت شده و مالکیت آن متعلق به بخش دولتی، خصوصی، تعاونی و یا نهادهای عمومی غیردولتی می باشد. شرکت یا موسسه ای است که با هدف انتفاعی یا غیرانتفاعی و به صورت هر یک از اقسام شرکت های تجاری یا موسسات غیرتجاری تشکیل شده و مالکیت آن متعلق به بخش های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی یا خصوصی است. یک بنگاه اقتصادی می تواند در قالب هر یک از موارد زیر فعالیت کند:

الف. یک شخصیت حقوقی که در اداره ثبت شرکت ها به ثبت رسیده باشد.

ب. یک فعالیت اقتصادی ثبت نشده که براساس توافق کتبی یا رضایت طرفین به یک یا چند شخص حقیقی یا حقوقی متعلق باشد.

۲) براساس این دستورالعمل، انواع حسابرسی عبارتند از:

۱-۲. حسابرسی صورت‌های مالی،

۲-۲. حسابرسی رعایت،

۳-۲. حسابرسی عملیاتی و

۴-۲. حسابرسی داخلی.

ملاک تشخیص هر یک از انواع حسابرسی باید مبتنی بر تعاریف ارائه شده در این دستورالعمل باشد.

۱-۲. **حسابرسی صورت‌های مالی:** عبارت است از ارزیابی حسابرس در سطح اطمینان معقول نسبت به میزان انطباق صورت‌های مالی یک شخصیت گزارشگر با چارچوب گزارشگری مالی مربوط. به موجب قانون، انجام این نوع حسابرسی صرفاً در صلاحیت سازمان حسابرسی و اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران است.

صدور گزارش حسابرسی صورت‌های مالی در چارچوب بخش‌های ۷۰۰ و ۸۰۰ استانداردهای حسابرسی (مصوب سازمان حسابرسی کشور)، مشمول ضوابط این دستورالعمل می‌باشد.

۲-۲. **حسابرسی رعایت:** حسابرسی رعایت محدود به ارزیابی رعایت «قوانین و مقررات جاری کشور» یا «ضوابط وضع شده برای یک واحد اقتصادی مشخص» که توسط مقامات ذیصلاح (بالاتر) مقرر شده است. حسابرسی نظیر دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور، موسسه حسابرسی تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی که ماهیت فعالیت آنان مبتنی بر رسیدگی می‌باشد، به عنوان حسابرسی رعایت شناخته می‌شوند.

۳-۲. **حسابرسی عملیاتی:** بررسی عملیات یک واحد اقتصادی یا بخشی از آن که به منظور ارزیابی میزان دستیابی به اهداف «صرفه اقتصادی»، «کارایی عملیات» و «اثربخشی عملیات» و نحوه نیل به قصد یا مقاصد معین مدیریت انجام می‌پذیرد. این نوع حسابرسی به امور حسابداری محدود نیست و معمولاً عملیات واحد مورد رسیدگی که حسابرس در آن زمینه صلاحیت دارد، مورد ارزیابی وی قرار می‌گیرد.

۴-۲. **حسابرسی داخلی:** یک فعالیت مستقل و بیطرفانه اطمینان بخش و مشاوره است که با رویکردی سیستماتیک و از طریق ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل داخلی انجام شده و باعث ارزش افزایی و بهبود عملیات واحد اقتصادی می‌گردد. انجام این نوع حسابرسی

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

می تواند توسط کارکنان تحت استخدام واحد اقتصادی یا افراد مستقل بصورت برون سپاری انجام شود که متناسب با هر یک از این دو حالت، نحوه برخورد حسابرس داخلی متفاوت خواهد بود.

۳) از منظر این دستورالعمل، حسابرس به شخص یا اشخاص زیر اطلاق می شود:

الف. اشخاص حقوقی و حقیقی که به ترتیب در قالب یک موسسه حسابرسی یا به صورت شاغل انفرادی در جامعه حسابداران رسمی ایران عضویت دارند و همچنین مدیران حسابرسی که تحت استخدام سازمان حسابرسی قرار دارند.

ب. شاغلین دستگاه های دولتی و نهادهای عمومی و غیر انتفاعی از قبیل دیوان محاسبات کشور، سازمان بازرسی کل کشور و کارکنان کادر تشخیص و هیات های حل اختلاف در سازمان های امور مالیاتی و سایر موسسات (نظیر موسسه حسابرسی تامین اجتماعی) که ماهیت شغل آنان مربوط به حسابرسی رعایت است. پ. سایر اشخاص حقیقی (نظیر کارشناسان کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه) و اشخاص حقوقی که موضوع فعالیت آنان در شمول ارایه خدمات پایه طبق این دستورالعمل قرار می گیرد.

۴) اجرای این دستورالعمل با مفاد دستورالعمل های ویژه ای که برای سایر حوزه های اصلی تصویب می شود، منافات ندارد. بنابراین حسابرسان باید اجرای همزمان این دستورالعمل ها را در دستور کار قرار دهند.

فصل یکم: تعاریف

ماده ۱. اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل، به شرح زیر تعریف می‌شود:

- (۱) **قانون:** قانون مبارزه با پولشویی مصوب سال ۱۳۸۶ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن.
- (۲) **آیین‌نامه:** آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب‌نامه شماره ۹۲۹۸۶/ت/۱۰۱۵۷۱۰۱ مورخ ۱۳۹۸/۷/۲۲ هیات وزیران.
- (۳) **شورا:** شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تامین مالی تروریسم، مذکور در ماده (۴) قانون مبارزه با پولشویی.
- (۴) **مرکز:** مرکز اطلاعات مالی کشور، موسسه‌ای است دولتی که به منظور اجرای قانون مبارزه با پولشویی و قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم، زیر نظر شورا با وظایف و اختیارات مذکور در ماده ۷ مکرر قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی تشکیل شده است.
- (۵) **جامعه:** جامعه حسابداران رسمی ایران.
- (۶) **دستگاه متولی نظارت:** نهادی است که علاوه بر انجام مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، مسئولیت برنامه‌ریزی، ساماندهی و نظارت بر اشخاص مشمول تحت نظر خود را برعهده دارد. دستگاه‌های متولی نظارت بر اساس نوع واحدهای تحت نظر، به دو گروه زیر تفکیک می‌شوند.
  - (۶-۱) **متولیان نظارت مستقل (برون سازمانی):** آن دسته از نهادهایی که به موجب قانون تشکیل شده و مستقیماً بر نحوه انجام معاملات و عملیات واحدهای اقتصادی مرتبط نظارت دارند. متولیان نظارت مستقل در حوزه فعالیت‌های تجاری و غیرتجاری عبارتند از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، وزارت خانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دیگر نهادها مانند کانون وکلای دادگستری، کانون سردفتران و دفتریاران، کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضاییه، سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی ایران، سازمان نظام پزشکی، سازمان‌های نظام مهندسی و سایر نظام‌های صنفی و حرفه‌ای که مطابق قوانین و مقررات، بر عملکرد اشخاص حقیقی و حقوقی زیر مجموعه خود نظارت می‌کنند.
  - (۶-۲) **متولیان نظارت داخلی:** شخص یا گروهی از اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی که نسبت به واحد اقتصادی دیگری کنترل دارند.

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

در واحدهای اقتصادی گروه، واحد اصلی به عنوان متولی نظارت داخلی محسوب می‌شود. در مشارکت خاص، همه طرف‌های دارای کنترل مشترک بر مشارکت، هر یک به تنهایی متولی نظارت داخلی است. در سایر واحدهای اقتصادی، هیات مدیره یا سایر ارکان مشابه به‌عنوان واحد نظارت داخلی قلمداد می‌شود.

هر واحد متولی نظارت مکلف است تا ضمن اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، بر نحوه انجام مقررات قانونی مزبور توسط اشخاص تحت نظارت، به‌نحو موثر نظارت کند. منظور از اصطلاحات "گروه" و "مشارکت خاص" عبارتند از:

- **گروه:** عبارت است از واحد اقتصادی اصلی به علاوه واحد یا واحدهای اقتصادی فرعی.
  - **مشارکت خاص:** مشارکتی است که به‌موجب آن، طرف‌های دارای کنترل مشترک بر مشارکت، نسبت به خالص دارایی‌های مشارکت از حق برخوردار هستند.
- ضوابط تشخیص واحد اصلی و مشارکت خاص، براساس ضوابطی است که در استانداردهای حسابداری ایران تعیین شده است.

۶) **متولی نظارت:** انواع متولیان نظارت بنگاه‌های اقتصادی به دو گروه زیر تفکیک می‌شوند:

گروه اول. متولیان نظارت مستقل (برون سازمانی): آن دسته از نهادهایی که به موجب قانون تشکیل شده‌اند و مستقیماً بر نحوه انجام معاملات و عملیات بنگاه‌های اقتصادی مرتبط نظارت دارند، «متولیان نظارت مستقل» نامیده می‌شوند. انواع متولیان مستقل به دو گروه زیر تقسیم می‌شوند:

۱. **دستگاه متولی نظارت:** چنانچه نظارت متولی به صورت مستمر و براساس ساختار قانونی توسط یک دستگاه دولتی یا عمومی صورت پذیرد، متولی نظارت را در اصطلاح، «دستگاه متولی نظارت» می‌نامند. مصادیق دستگاه‌های متولی نظارت شامل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، وزارت خانه‌های صنعت، معدن و تجارت، کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دیگر نهادها مانند کانون وکلای دادگستری، کانون سردفتران و دفتریاران، کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه، سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی ایران، سازمان نظام پزشکی، سازمان‌های نظام مهندسی و سایر نظام‌های صنفی و حرفه‌ای که مطابق قوانین و مقررات، بر عملکرد اشخاص حقیقی و حقوقی زیر مجموعه خود نظارت می‌کنند.

۲. **موسسات حسابرسی:** هر موسسه‌ای که به موجب قانون، مسئولیت حسابرسی یک بنگاه اقتصادی را بر عهده دارد، در حکم متولی نظارت همان بنگاه اقتصادی مورد حسابرسی محسوب می‌شود.

انواع موسسات حسابرسی عبارتند از:

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابداران - پیش نویس

۱-۲. موسسات حسابرسی بخش خصوصی: به موجب قانون^۱، موسسات حسابرسی و شاغلین انفرادی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران به عنوان حسابداران مستقل بخش خصوصی شناخته می‌شوند.

۲-۲. سازمان حسابرسی: به موجب قانون^۲، سازمان حسابرسی با شخصیت حقوقی مستقل (به صورت شرکت سهامی) تشکیل شده است و بطور مستقیم زیر نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی اداره می‌شود. بنابراین، ماهیت آن یک موسسه حسابرسی دولتی است و به عنوان حسابرس قوه مجریه محسوب می‌شود^۳.

۳-۲. دیوان محاسبات کشور: به موجب قانون^۴، دیوان محاسبات به صورت یک نهاد مستقل (از لحاظ مالی و اداری) تشکیل شده است و مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی می‌باشد. بنابراین، موسسه حسابرسی قوه مقننه محسوب می‌شود.

۴-۲. سازمان بازرسی کل کشور: به موجب قانون^۵، به صورت یک نهاد مستقل (از لحاظ مالی و اداری) تشکیل شده است و مستقیماً زیر نظر شورای عالی قضایی می‌باشد. بنابراین، سازمان بازرسی کل کشور به عنوان موسسه حسابرسی قوه قضاییه محسوب می‌شود.

گروه دوم. متولیان نظارت داخلی (درون سازمانی): شخص یا گروهی از اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی که نسبت به بنگاه اقتصادی دیگری کنترل دارند. دسته‌بندی انواع متولیان نظارت داخلی به شرح زیر است:

۱. برای گروه واحدهای اقتصادی، آن بنگاه اقتصادی که یک یا چند بنگاه اقتصادی دیگر را کنترل می‌کند، در حکم متولی نظارت داخلی محسوب می‌شود.

۲. در حالت نفوذ قابل ملاحظه و در مورد واحدهای وابسته، واحد یا واحدهایی در مورد بنگاه اقتصادی دیگر از نفوذ قابل ملاحظه برخوردارند، هر یک به تنهایی متولی نظارت بر بنگاه وابسته (تحت نفوذ) محسوب می‌شوند.

۳. در مشارکت خاص، همه طرف‌های دارای کنترل مشترک بر مشارکت، هر یک به تنهایی متولی نظارت داخلی مشارکت محسوب می‌شوند.

۱- طبق ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱، اعمال نظارت مالی بر واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی، با هدف اطمینان از قابل اعتماد بودن صورتهای مالی واحدهای مزبور و حفظ منافع عمومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص ذیحق و ذینفع، از طریق دولت و بوسیله جامعه حسابداران رسمی ایران بر عهده حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی قرار گرفته است.

۲- قوانین تشکیل سازمان حسابرسی مصوب ۱۳۶۲/۱۰/۰۵ و اساسنامه سازمان حسابرسی مصوب ۱۳۶۶/۰۶/۱۷.

۳- تبصره ۵ ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱، سازمان حسابرسی را به عنوان تنها سازمان حسابرسی دولتی محسوب کرده است.

۴- قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۱۱.

۵- قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰/۰۷/۱۹.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

۴. در سایر بنگاه‌های اقتصادی، هیات مدیره یا سایر ارکان مشابه در حکم متولی نظارت داخلی محسوب می‌شود. مشخصه اساسی متولیان نظارت داخلی (درون سازمانی)، «کنترل» است که از طریق آن، حق و توانایی کنونی برای هدایت فعالیت‌های مربوط بدست می‌آید و تفاوت بنیادین متولی نظارت داخلی با متولی نظارت مستقل نیز همین است

۷) صاحبکار (ارباب رجوع): هر شخص حقیقی یا حقوقی اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی وی که با مقاصد انتفاعی یا غیرانتفاعی، براساس انعقاد قرارداد یا توافق کتبی یا شفاهی و به منظور دریافت خدمات، کالا، امتیازات، نقل و انتقال اموال، تامین اعتبار یا انجام هرگونه فعالیت مالی و اقتصادی، طرف معامله با حسابرس واقع می‌شود. چنانچه موضوع عملیات ارایه خدمات حرفه‌ای باشد، در مورد ارباب رجوع، اصطلاح "صاحبکار" اطلاق می‌شود.

۸) هیات مدیره: اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی هیات مدیره در موسسه حسابرسی در مورد مدیران ارشدی بکار می‌رود که بدون هیچ محدودیتی که بدون هیچ محدودیتی به اطلاعات مالی موسسه حسابرسی دسترسی داشته و به‌طور موظف یا غیرموظف اختیار و مسئولیت برنامه‌ریزی، هدایت راهبردی، کنترل فعالیتها و نظارت بر آنها را بصورت مستقیم یا غیرمستقیم برعهده دارند. ساختار هیات مدیره متشکل از مدیران ارشد است که براساس نوع تشکیلات حقوقی، ممکن است با عناوین دیگری نظیر هیات رئیسه، هیات عامل و هیات تصفیه (برای واحدهای در حال انحلال و در مرحله تصفیه) به کار رود.

۹) واحد مبارزه با پولشویی: واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم که به‌عنوان مسئول امر مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در ساختار داخلی هر سازمان و موسسه حسابرسی، عهده‌دار تکالیف مقرر در ماده (۷) این دستورالعمل است.

۱۰) خدمات پایه: با توجه به نوع و ماهیت فعالیت حسابرسان، تمام خدمات حرفه‌ای مصرح در اساسنامه، قانون تشکیل یا هرگونه مجوز مرتبط با فعالیت که موضوع آن اطمینان بخشی، نظارت یا داوری است، به موجب این دستورالعمل در حکم خدمات پایه است.

انواع خدمات پایه در حسابرسی عبارتند از:

- انواع حسابرسی مشتمل بر حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی عملیاتی، حسابرسی رعایت و حسابرسی داخلی.
- بازرسی قانونی.
- تقویم دارایی‌ها، ارزیابی سهام و هرگونه اموال.

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

- داوری در زمینه مالی.
- نظارت بر تصفیه.

۱۱) خدمات غیر پایه: عبارتند از سایر خدمات اعم از خدمات حرفه‌ای به جز موارد مندرج در بند (۱۰) این ماده یا خدمات غیر مرتبط.

۱۲) خدمات حرفه‌ای: خدماتی که مستلزم استفاده موثر از دانش و مهارت مالی، حسابداری و حسابرسی است و آرایه آن موجب ارتقا و محافظت از اهداف واحد اقتصادی و همچنین حفظ منافع عمومی می‌شود.

۱۳) حسابرس اصلی: حسابرسی که مسئولیت انجام حسابرسی واحد گزارشگر (عملیات) مورد رسیدگی را در شرایطی که یک یا چند بخش واحد گزارشگر (عملیات) آن نظیر واحد فرعی، مشارکت خاص یا واحد وابسته، توسط حسابرس یا حسابرسیان دیگری رسیدگی می‌شود، بر عهده دارد.

۱۴) حسابرس بخش: حسابرسی که مسئولیت انجام حسابرسی یک یا چند بخش از واحد گزارشگر (عملیات) را نظیر واحد فرعی یا وابسته یا مشارکت خاص بر عهده دارد.

۱۵) رخ نما (پروفایل): مجموعه‌ای از اطلاعات مستقل یا به هم پیوسته که حاوی مشخصات دقیق صاحبکار و سایر اشخاص مرتبط است.

۱۶) شناسایی: فرایند دریافت و بررسی مستمر اطلاعات صاحبکار، مرتبط با احراز هویت و ارزیابی ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم. ارزیابی این ریسک در سه سطح ساده، معمول و مضاعف صورت گرفته و براساس درک هویت، شناخت فعالیت‌های اقتصادی و اطلاع از مقاصد صاحبکار و مالک واقعی برای دریافت خدمات انجام می‌پذیرد.

۱۷) سامانه جام: سامانه اطلاعاتی برای «جمع آوری اطلاعات مالی» که فرآیندهای مربوط به ورود، پردازش و خروج اطلاعات مالی واحدهای اقتصادی در آن اعمال شده و به‌طور مجزا در سازمان و جامعه مستقر است. حسابرسیان موظفند کلیه اطلاعات مربوط به صاحبکار اعم از اطلاعات هویتی، مالک واقعی و اقتصادی (بر اساس این دستورالعمل)، صورت‌های مالی، یادداشت‌های همراه، گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی را در این سامانه وارد نمایند. کلیه امور مربوط به ارسال گزارش عملیات مشکوک به پولشویی و همچنین پاسخ به استعلام‌ها نیز از طریق این سامانه صورت می‌گیرد. مسئولیت تهیه این سامانه به عهده سازمان و جامعه است و مرکز بر آن نظارت دارد.

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

۱۸) سامانه (سیستم) اطلاعاتی: فرآیندهای تعبیه شده در قالب نرم افزار، سخت افزار، شبکه، مجموعه‌ای از داده‌ها و نحوه عمل کارکنان (متخصصین، تحلیلگران سیستم، توسعه دهندگان نرم افزار، متصدیان سیستم و کاربران نهایی) که به منظور تولید، جمع‌آوری، سازمان‌دهی (پردازش)، ذخیره، بازیابی و اشاعه اطلاعات برای اهداف مشخص طراحی شده است.

۱۹) پرونده اطلاعات صاحبکار: اطلاعات مربوط به صاحبکار که هنگام شناسایی و در حین فعالیت وی توسط حسابرس جمع‌آوری، تکمیل و نگهداری می‌شود.

۲۰) سامانه کارپوشه ملی ایرانیان: سامانه‌ای الکترونیکی، قابل استناد و ایمن است که مختص هر شخص حقیقی و حقوقی ایرانی ایجاد شده و از طریق آن کلیه مکاتبات و اعلانات سازمان‌های دولتی و نهادهای عمومی برای هر شخص ارسال می‌گردد.

۲۱) اتباع خارجی: افرادی هستند که تابعیت ایرانی ندارند. این افراد فاقد مدارک هویتی هستند یا براساس مدارک اعلام شده توسط کارگروه تبصره ۶ ماده ۲۱ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۴ الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، دارای یکی از مدارک هویتی زیر می‌باشند:

- کارت هویت ویژه.
- دفترچه اقامت ویژه.
- گذرنامه و روادید (روادید عبور، خانواده، جهانگردی، درمانی، زیارتی، ورود، سرمایه‌گذاری، تحصیلی، حق کار، مطبوعاتی، سیاسی و خدمت).
- کارت آمایش.
- دفترچه پناهندگی.
- پروانه اقامت (کار، سرمایه‌گذاری، تحصیلی، ازدواج و خانواده و منطقه آزاد تجاری).
- گذرنامه.

۲۲) شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به هر یک از اتباع خارجی که مطابق تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت ۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۹ توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی در ایران اختصاص می‌یابد.

۲۳) مالک واقعی: شخص (یا اشخاص) حقیقی که مالکیت نهایی متعلق به آن است و معامله و عملیات مستقیماً از جانب وی یا از طریق هر شخص مراجعه کننده‌ای که تحت کنترل اوست، انجام می‌شود. مالک

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

واقعی تنها می تواند یک شخص حقیقی (یعنی یک انسان حقیقی) باشد و هرگز در مورد یک شخص حقوقی (مثلاً یک شرکت) نمی تواند بکار رود.

هر شخصی (اشخاص) حقیقی که دارای مالکیت نهایی است یا صاحبکار تحت واپایش (کنترل) مستقیم یا غیرمستقیم وی اقدام می نماید یا معامله و عملیات از طرف وی انجام شده است. همچنین شخص (اشخاص) حقیقی که بر یک شخص حقوقی واپایش (کنترل) موثر و نهایی دارد.

۲۴ کنترل داخلی: فرآیندی است که توسط مدیریت و کارکنان واحد اقتصادی استقرار می یابد تا از دستیابی به اهداف مرتبط با عملیات، گزارشگری و رعایت اطمینان معقول حاصل شود.

۲۵ فرآیند: نحوه انجام یک کار یا مجموعه ای از فعالیت های مرتبط با هم که در راستای دستیابی به هدف یا اهداف مشخص تعیین شده، صورت می گیرد.

۲۶ ریسک: احتمال وقوع رویدادهایی که منجر به وقوع پولشویی و تامین مالی تروریسم شود یا زمینه ساز آن شود.

۲۷ ریسک صاحبکار: ریسک وقوع پولشویی و تامین مالی تروریسم که از ناحیه صاحبکار به واسطه عواملی چون موقعیت اجتماعی و شغلی، وضعیت مالی، نوع و ماهیت فعالیت، پیشینه و موطن اصلی هم از جنبه صاحبکار یعنی دریافت کننده خدمات پایه و هم از جنبه مشتریان صاحبکار بر حسابرس مترتب است.

۲۸ ریسک منطقه: ریسک وقوع پولشویی و تامین مالی تروریسم که به واسطه موقعیت جغرافیایی که معاملات و خدمات در آن شکل می گیرد، بر حسابرس مترتب است.

۲۹ ریسک خدمت: ریسک وقوع پولشویی و تامین مالی تروریسم که به واسطه حجم، نوع و روش ارائه خدمت یا معامله ای که به صاحبکار ارائه می شود بر حسابرس مترتب است. مخاطرات مرتبط با معامله یا خدمت شامل ریسک خدمات پایه قابل ارائه به صاحبکار و همچنین ریسک ناشی از خدمات و معاملات مورد ارائه توسط صاحبکار به مشتریان خود است.

۳۰ مناطق پرریسک: کشورها و مناطق جغرافیایی که ریسک وقوع جرایم پولشویی و تامین مالی تروریسم در آنها بالا است. فهرست مناطق پرریسک از سوی شورا تعیین و اعلام می شود.

۳۱ اشخاص تحت مراقبت: همه اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت واپایش (کنترل) ریسک ارتباط آنها با فعالیت های پولشویی و تامین مالی تروریسم از سوی مرکز تعیین و از طریق آن یا دستگاه های متولی نظارت به حسابرسان اعلام می شود.

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

۳۲) اشخاص مظنون: اشخاصی که اسامی و مشخصات آنها به جهت ظن به ارتباط با فعالیت‌های پولشویی و تامین مالی تروریسم، از سوی مرکز به حسابرسان اعلام می‌شود تا در قبال آنها اقدامات تامینی را در جهت کاهش مخاطرات پولشویی و تامین مالی تروریسم اعمال کنند.

۳۳) فهرست تحریمی: فهرستی از مشخصات اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد موضوع قطعنامه (۱۲۶۷) و قطعنامه‌های متعاقب آن و اشخاص مندرج در فهرست تحریم‌های جمهوری اسلامی ایران که توسط شورای عالی امنیت ملی براساس شرایط تعیین شده در قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۴ و اصلاحات بعدی آن و با توجه به قطعنامه شماره (۱۳۷۳) شورای امنیت سازمان ملل متحد تعیین می‌شود.

۳۴) فهرست توقیفی: فهرست اشخاصی که دستور توقیف اموال زیر در خصوص آنها صادر شده باشد:

الف. اموالی که ظن حصول آنها از طریق ارتکاب جرم (اعم از پولشویی و جرایم منشاء) وجود داشته باشد.

ب. اموالی که ظن به اختصاص آنها جهت تامین مالی تروریسم وجود داشته باشد.

پ. اموالی که ظن به نامشروع بودن آنها وجود داشته باشد.

ت. اموالی که در فرآیند جرایم مذکور، وسیله ارتکاب جرم بوده یا در اثر جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب، استعمال یا برای استعمال اختصاص یافته باشد.

۳۵) فهرست مغایرت‌ها: فهرستی از مشخصات اشخاص یا نهادهایی که به‌رغم تشابه اطلاعات هویتی، شخص موردنظر در فهرست‌های اشخاص تحت مراقبت، مظنون، تحریمی و توقیفی نیست و به‌منظور حفظ حقوق اشخاص ثالث توسط مرکز به‌صورت سامانه (سیستمی) در اختیار حسابرسان قرار خواهد گرفت.

۳۶) سند ملی ارزیابی ریسک: گزارشی که در آن با بررسی آسیب‌ها و تهدیدهای موجود در حوزه‌های اصلی، ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم در هر حوزه ارزیابی و اقدامات و تدابیری جهت واپایش (کنترل) و کاهش ریسک‌های موجود اتخاذ می‌گردد.

۳۷) حوزه اصلی: اعم از نظام بانکی، بازار سرمایه، بازار بیمه، مشاغل غیرمالی، بنیادها و موسسات خیریه، صرافی‌ها و سایر حوزه‌ها که به تشخیص کارگروه ملی ارزیابی ریسک، ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم در آنها بالا ارزیابی می‌شود.

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

۳۸) سقف مقرر: مبلغ سقف مقرر در قانون برگزاری مناقصات جهت انجام معاملات خرد، به صورت وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالاهای گران بها که هر ساله توسط هیات وزیران به استناد تبصره (۱) ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات تصویب می‌گردد.

۳۹) وجوه نقد: وجه نقد عبارت است از اسکناس و سپرده های دیداری نزد بانکها و موسسات مالی اعم از ریالی و ارزی، مسکوکات طلا و انواع رمز ارز، کارت های بی نام و انواع چک هایی که نقل و انتقال آن مستند نشده است.

۴۰) اموال: هر نوع دارایی، وجوه یا منابع اقتصادی اعم از مشهود یا غیرمشهود، مشروع یا غیرمشروع و هر نوع منفعت یا امتیاز مالی یا وجوه اعم از نقد و غیرنقد، کلیه اسناد قانونی مبین حق اعم از کاغذی یا الکترونیکی نظیر اسناد تجاری و اوراق بهادار. در قوانین موضوع اهمیت و ملاک اندازه ریالی اموال مطرح نمی‌باشد.

بدون توجه به اندازه مبلغ و ارزش ریالی، هر نوع دارایی اعم از مادی یا غیرمادی، منقول یا غیرمنقول و هر نوع منفعت یا امتیاز مالی و همچنین کلیه اسناد مبین حق اعم از کاغذی یا الکترونیکی نظیر اسناد تجاری، سهام یا اوراق بهادار.

۴۱) توقیف: جلوگیری موقت از نقل و انتقال، تبدیل، تغییر یا جابه جایی اموال مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم یا تصرف در آنها به هر شکل براساس دستور صادره توسط دادگاه یا مرجع صلاحیتدار.

۴۲) انسداد: جلوگیری موقت از نقل و انتقال، تبدیل، تغییر یا جابه جایی اموال مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم یا تصرف در آنها به هر شکل طبق دستور مرکز به مدت (۲۴) ساعت.

فصل دوم: ایجاد ساختار و تدوین رویه های مبتنی بر ریسک

ماده ۲. به منظور اجرای قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، کلیه حسابرسان مکلف نسبت به ایجاد ساختار و تدوین معیارهای کنترل داخلی متناسب با حجم فعالیت های خود و مخاطرات صاحبکاران که مبتنی بر ریسک تدوین شده است و همسو با سند ملی ارزیابی ریسک و برنامه اقدام آن است، عمل کنند.

تبصره: ایجاد سیستم کنترل داخلی و ساختارهای مناسب برای رویه های مبارزه با پولشویی در دیوان محاسبات کشور، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان های امور مالیاتی و موسسه حسابرسی تامین اجتماعی، برعهده دستگاه متولی نظارت مربوط است.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

ماده ۳. حسابرسان مکلفند جهت ایجاد ساختار و تدوین معیارهای کنترل داخلی که شامل تهیه سامانه اطلاعاتی، تبادل اطلاعات با مرکز، اطمینان از اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، ایجاد رویه‌های نظارتی، آموزش کارکنان و نگهداری مدارک و سوابق در درون ساختار خود است، از دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در واحدهای اقتصادی پیروی نمایند.

تبصره: اجرای مقررات و برنامه‌های داخلی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم توسط حسابرسان باید در همه سطوح و واحدهای تابعه حسابرسی (همچون دفاتر و شعب) تسری یابد و در صورت مشاهده هرگونه نقص یا ضعف می‌بایست نسبت به اصلاح و برطرف کردن آن اقدام شود.

ماده ۴. به منظور رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، حسابرس اصلی مکلف به انجام اقدامات زیر است:

الف. کنترل و ارزیابی نحوه رعایت قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم توسط متولی نظارت.

ب. ارزیابی نحوه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم توسط حسابرس بخش، در مواردی که حسابرسی یک یا چند بخش واحد گزارشگر (عملیات) نظیر واحد فرعی، مشارکت خاص یا واحد وابسته توسط حسابرسان دیگر انجام می‌شود.

تبصره: در مواردی که دو یا چند واحد نسبت به واحد دیگر کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه داشته باشند، مسئولیت نظارتی مزبور حسابرس اصلی و بخش‌ها (نسبت به هر بخش) به طور مشترک و تضامنی خواهد بود.

ماده ۵. دستگاه‌های متولی نظارت حسابرسی باید فهرست مناطق پرریسک، توقیفی، تحریمی و مغایرت‌ها را پس از دریافت از مرکز در اختیار حسابرسان قرار دهند و تدابیر مناسبی برای بهنگام سازی این اطلاعات در سامانه اطلاعاتی حسابرسان تحت نظارت و حفاظت از آن‌ها را اتخاذ نمایند.

ماده ۶. حسابرسان مکلفند با توجه به نوع، روش و حجم خدماتی که ارائه می‌دهند، واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم را در ساختار سازمانی خود ایجاد کنند. مسئول این واحد باید از بین مدیران ارشد یا شرکای حسابرسی حسب مورد انتخاب شده و به مرکز معرفی گردد. احراز صلاحیت مسئول واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در متولیان نظارت مستقل مستقیماً برعهده مرکز و در سایر موارد بر عهده دستگاه متولی نظارت ذیربط است. احراز صلاحیت مسئول واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم مستلزم وجود موارد زیر است:

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

- (۱) از اهداف و ارایه خدمات به صاحبکاران درک و شناخت کافی داشته باشد.
  - (۲) سابقه کار کافی در زمینه مدیریت تمام فعالیت‌های کارکنان حرفه‌ای (از جمله اعضای ارشد) را داشته باشد.
  - (۳) قادر به کسب اطمینان از رعایت مقررات قانونی مزبور باشد.
  - (۴) زمان، ظرفیت و منابع مورد نیاز برای ایفای این مسئولیت را داشته باشد.
- تبصره ۱:** مرکز می‌تواند به تشخیص خود احراز صلاحیت صورت گرفته توسط دستگاه‌های متولی نظارت را بررسی نماید. در صورت عدم تایید احراز صلاحیت انجام شده، فرد واجد صلاحیت دیگری باید به مرکز معرفی گردد.
- تبصره ۲:** در صورت عدم تعیین و معرفی واحد مبارزه با پولشویی، وظایف و مسئولیت واحد مبارزه با پولشویی و نیز اجرای همه سیاست‌ها و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم بر عهده بالاترین مقام اجرایی است. ضمن آن که وظایف و مسئولیت‌های واحد مبارزه با پولشویی، نافی مسئولیت‌های قانونی بالاترین مقام اجرایی در تشکیلات حسابرسی مربوط نخواهد بود.
- ماده ۷.** وظایف واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم باید شامل موارد زیر باشد:
- (۱) تهیه برنامه سالانه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم و کنترل میزان و اجرای آن در هر ماه.
  - (۲) نظارت بر استقرار سیستم‌های کنترل داخلی مناسب و اجرای صحیح آن در خصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم.
  - (۳) دریافت و اعمال نظرات مرکز و نهاد متولی نظارت در خصوص رویه‌های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم.
  - (۴) تهیه آمارها و گزارش‌های مربوط به اقدامات انجام شده توسط بخش‌ها و واحدهای تابعه در خصوص اجرای قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم که بر اساس بازرسی‌ها و نظارت‌های مستمر از آنان بدست آمده است.
  - (۵) تهیه نرم‌افزارهای لازم به‌منظور سهولت در دسترسی سریع به اطلاعات مورد نیاز در راستای اجرای قانون و مقررات و نیز شناسایی سامانه‌های معاملات مشکوک.
  - (۶) صدور بخشنامه‌های داخلی مورد لزوم در خصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

- ۷) شناسایی معاملات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم از طریق نظارت بر عملیات حسابرسی و همچنین کنترل فعالیت‌های صاحبکاران که به واسطه گروه حسابرسی مربوط مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
- ۸) بررسی، تحقیق، اولویت بندی و اعلام نظر در مورد گزارش‌های ارسالی کارکنان در خصوص هر گونه تخلف مورد مشاهده نسبت به اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم و ارسال فوری گزارش‌های مذکور از طریق دستگاه متولی نظارت یا به صورت مستقیم به مرکز.
- ۹) ارسال پرونده اشخاص متخلف نسبت به عدم رعایت آیین نامه‌های اجرایی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم (مصوب هیات وزیران) و دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم (مصوب شورا) به مرکز و در صورت ضرورت به مراجع قانونی و قضایی.
- ۱۰) نگهداری سوابق و گزارش‌های مکاتبات مربوط به پولشویی و تامین مالی تروریسم.
- ۱۱) کسب مجوز از مرکز در خصوص خدمات تعیین شده همراه با ارسال اظهارات و مستندات صاحبکار.
- ۱۲) تهیه و اجرای برنامه‌های آموزشی مربوط به قانون و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم متناسب با نوع فعالیت، بر اساس هماهنگی با دستگاه متولی نظارت و تحت نظر مرکز.
- ۱۳) انجام سایر وظایف محوله از سوی مرکز و تامین اطلاعات تکمیلی مورد نیاز آن و سایر مراکز ذیصلاح در چارچوب قانون و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم.

فصل سوم: شناسایی صاحبکار

- ماده ۸. حسابرسان باید هنگام ارایه هرگونه خدمات و همچنین انجام هرگونه دریافت و پرداخت وجوه، اقدامات زیر را انجام دهند:
- الف. اجرای فرایند احراز هویت و شناسایی صاحبکار (اعم از دائم/ گذری، حقیقی/ حقوقی) براساس مدارک شناسایی معتبر اعلام شده توسط مرکز و ثبت این اطلاعات در پرونده اطلاعاتی صاحبکار یا سامانه‌های اطلاعاتی خود.
- ب. استعلام صحت و اصالت اطلاعات و اسناد اخذ شده از صاحبکار از مراجع ذیربط و ثبت آن‌ها.
- پ. ارزیابی و طبقه‌بندی ریسک ارایه خدمات (شامل خدمات پایه و سایر خدمات بالاتر از سقف مقرر) با در نظر گرفتن ریسک صاحبکار، منطقه و خدمت و تصمیم‌گیری درخصوص نحوه ارایه خدمت متناسب با ریسک ارزیابی شده.

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

تبصره ۱: حسابرسانی که در قبال ارائه خدمات خود، حق الزحمه دریافت می کنند می بایست اقدامات فوق را پیش از ارائه هرگونه خدمت و قبل از انعقاد قرارداد انجام داده و متناسب با ریسک ارزیابی شده در خصوص نحوه ارائه خدمت تصمیم گیری کنند.

تبصره ۲: رویه های شناسایی مرتبط با خدمات غیرحضوری به اشخاص ایرانی توسط حسابرسان باید مطابق با ضوابط و رویه های شناسایی غیرحضوری تعیین شده توسط مرکز انجام گیرد. اطلاعات اشخاص می بایست از سامانه کارپوشه ملی ایرانیان و گواهی امضای رقومی (دیجیتال) جهت امضای قراردادها و کسب تعهدات مورد نیاز، اخذ گردد. ارائه هرگونه خدمات به صورت غیرحضوری به اتباع خارجی ممنوع است.

تبصره ۳: ارائه خدمات غیرپایه که مبلغ آن کمتر از سقف مقرر باشد، به ارزیابی ریسک صاحبکار نیاز ندارد.

احراز هویت صاحبکار

ماده ۹. به منظور احراز هویت صاحبکاران، حسابرسان باید اطلاعات هویتی، مالک واقعی و اقتصادی را همراه با اسناد و مدارک معتبر، حسب مورد از صاحبکار یا دستگاه های ذی ربط اخذ و پس از اطمینان از صحت و اصالت اطلاعات، آن ها را در سامانه یا پرونده اطلاعاتی صاحبکار ثبت و نگهداری کنند.

تبصره ۱: حداقل اطلاعات هویتی، مالک واقعی و اقتصادی در خصوص اشخاص حقیقی ایرانی به شرح زیر است:

الف. اطلاعات هویتی:

اطلاعات هویتی که می بایست با اسناد و مدارک شناسایی معتبر مطابقت داده شود، عبارت است از:

دولت کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

- ۱) نام، نام خانوادگی، نام پدر، سال و محل تولد، شماره ملی و کد پستی،
- ۲) وضعیت حیات و در صورت فوت تاریخ آن و
- ۳) شماره تلفن همراه ثبت شده.

ب. اطلاعات مالک واقعی:

- ۱) اخذ تاییدیه و تعهدنامه کتبی مبنی بر صحت اظهارات جهت تعیین اینکه صاحبکار از طرف خود یا از طرف مالکان واقعی دیگری فعالیت می کند و
- ۲) در صورت وجود مالک واقعی دیگر، اخذ اطلاعات هویتی مالک واقعی طبق مقررات قسمت (الف) تبصره ۱ این ماده.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

پ. اطلاعات اقتصادی:

- ۱) اطلاعات شغلی،
- ۲) پیش بینی از میزان درآمد سالانه،
- ۳) اطلاعات منابع درآمدی و
- ۴) گزارش حسابرس و بازرس قانونی، اظهارنامه مالیاتی و کد اقتصادی (در صورت وجود).

تبصره ۲. ارایه خدمت به اشخاص خارجی صرفاً برای آن دسته از اتباع غیر ایرانی که دارای کد فراگیر اتباع خارجی هستند مجاز می‌باشد و شناسایی این اشخاص باید بر مبنای مدارک شناسایی و پس از استعلام از سامانه‌های معتبر انجام گیرد. حداقل اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی در خصوص اشخاص حقیقی خارجی به شرح زیر است:

الف. اطلاعات هویتی:

اطلاعات هویتی شامل موارد زیر است که می‌بایست با اسناد و مدارک شناسایی معتبر مطابقت داده شود:

- ۱) نام، نام خانوادگی، نام پدر، نام جد (پدری)،
- ۲) تاریخ و محل تولد، ملیت، وضعیت حیات و در صورت فوت تاریخ آن،
- ۳) شماره اختصاصی،
- ۴) وضعیت اقامت شخص و تاریخ ورود وی به کشور،
- ۵) کد پستی محل اقامت و
- ۶) نوع مدرک هویتی.

ب. اطلاعات مالک واقعی:

- ۱) اخذ تاییدیه و تعهدنامه کتبی مبنی بر صحت اظهارات جهت تعیین اینکه صاحبکار از طرف خود یا از طرف مالکان واقعی دیگری فعالیت می‌کند و
- ۲) در صورت وجود مالک واقعی دیگر، اخذ اطلاعات هویتی مالک واقعی طبق مقررات قسمت (الف) تبصره ۲ این ماده.

پ. اطلاعات اقتصادی:

- ۱) اطلاعات شغلی،
- ۲) مجوز فعالیت اخذ شده از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی،

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

۳) پیش بینی از میزان درآمد سالانه،

۴) اطلاعات سایر منابع درآمدی و

۵) گزارش حسابرس و بازرس قانونی، اظهارنامه مالیاتی و کد اقتصادی (در صورت وجود).

تبصره ۳: حسابرسان باید اطلاعات هویتی مربوط به اشخاص حقیقی ایرانی را در مورد کارکنان خود اخذ و در سامانه‌های خود نگهداری کنند.

تبصره ۴: حداقل اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالک واقعی در خصوص اشخاص حقوقی به شرح زیر است:

الف. اطلاعات هویتی:

اطلاعات هویتی جهت انطباق با اسناد و مدارک مرتبط نظیر اساسنامه، شرکت‌نامه (در صورت وجود) و هرگونه مدارک مرتبط با نوع فعالیت صاحبکار که به موجب آن شخصیت حقوقی مورد نظر تاسیس شده و فعالیت دارد، به شرح زیر است:

۱) نام و نوع شخص حقوقی اعم از تجاری یا غیرتجاری، انتفاعی یا غیرانتفاعی، دولتی یا غیردولتی و در خصوص واحدهای اقتصادی نوع آن اعم از مسئولیت محدود، سهامی عام، سهامی خاص و غیره،

۲) نام نهاد ثبت کننده اعم از ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری، وزارت کشور و غیره،

۳) شناسه ملی،

۴) تاریخ تاسیس، انحلال و تصفیه و همچنین وضعیت آن اعم از فعال، منحل شده و ختم تصفیه شده،

۵) اطلاعات سهامداران عمده (۵۰ درصد و بالاتر)، اعضای هیات مدیره، مدیران ارشد اجرایی، بازرسان و حسابرسان بخش و پیشین و

۶) نشانی، شماره تلفن همراه ثبت شده و شناسه کد پستی احراز شده محل اقامت قانونی دفتر مرکزی و محل اصلی فعالیت.

ب. اطلاعات مالک واقعی:

۱) اخذ اطلاعات اشخاص حقیقی یا حقوقی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حداقل دارای منفعت ۲۰ درصد از مالکیت سهام یا یک کرسی مدیریتی در هیات مدیره شخص، حقوقی باشند،

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

- ۲) اطلاعات اشخاصی که با استفاده از ابزارهایی نظیر وکالتنامه به واپایش (کنترل) اشخاص حقوقی می‌پردازند (در صورت تردید در شماره (۱) یا نبود شخص حقیقی که از طریق مالکیت امکان کنترل اشخاص حقوقی را داشته باشد)،
- ۳) اطلاعات مدیران ارشد اشخاص حقوقی (در صورت تحقق نیافتن شماره‌های (۱) و (۲)).
- ۴) اطلاعات مربوط به تعاملات بانکی اشخاص با یکدیگر در رابطه با ضمانت (اعم از تسهیلات و تعهدات)، شراکت (اعم از فعالیت شغلی شراکتی و حساب مشترک)، وکالت و خویشاوندی سببی یا نسبی دارند و یا براساس اظهارات صاحبکار دارای چنین روابطی هستند.

پ. اطلاعات اقتصادی:

اطلاعات اقتصادی که می‌بایست با آخرین اظهارنامه‌های مالیاتی عملکرد و ارزش افزوده و همچنین آخرین نسخه صورت‌های مالی حسابرسی شده منضم به گزارش حسابرس و بازرس قانونی که از طریق سامانه جام قابل استعلام بوده و مورد انطباق قرار گیرد، به شرح زیر است:

- ۱) کسب شناخت از موضوع، ماهیت و میزان فعالیت صاحبکار، و
- ۲) پیش بینی درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی، مخارج و هزینه‌ها، میزان صادرات و واردات.

تبصره ۵: اشخاص حقوقی و نمایندگی‌های واحدهای اقتصادی خارجی به جز نمایندگی‌های سازمان‌های بین‌المللی، سفارت‌خانه‌ها و اشخاص حقوقی مشابه، تنها پس از ثبت نمایندگی و اخذ شناسه ملی مجاز به دریافت خدمات هستند.

تبصره ۶: برای اشخاص حقوقی که سهام آن‌ها در بورس و اوراق بهادار عرضه می‌شود و مالکیت آن‌ها شفاف است، نیازی به شناسایی و تایید هویت سهامداران و مالک واقعی نیست.

ماده ۱۰. ارایه هرگونه خدمات به اشخاصی که به نمایندگی از شخص اصیل، تحت هر عنوان (از جمله ولی، وصی، قیم و وکیل) به حسابرسان مراجعه نمایند، مستلزم اجرای فرآیند احراز هویت نماینده و اخذ اسناد رسمی معتبر مبین نمایندگی (مانند وکالتنامه تنظیم شده در دفاتر اسناد رسمی و احکام مراجع قضایی مبنی بر وصایت و قیمومیت) است.

استعلام صحت و اصالت اطلاعات صاحبکار

ماده ۱۱. حسابرسان مکلفند صحت اطلاعات دریافتی از صاحبکاران را از طریق انطباق اطلاعات هویتی، مالک واقعی و اقتصادی با مدارک شناسایی معتبر و همچنین اطلاعات استعلام شده از مراجع ذیربط ارزیابی کنند.

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسی - پیش نویس

تبصره: هرگونه ابهام نسبت به اصالت یا صحت مدارک شناسایی ارایه شده توسط صاحبکار باید از طریق تحقیق از سایر نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و یا استعلام از مراجع ذی ربط قانونی مطلع، رفع گردد. ارایه هرگونه خدمت تا زمان رفع ابهام باید متوقف شود.

ماده ۱۲. مهمترین مدرک شناسایی برای اشخاص حقیقی ایرانی، کارت ملی است. مدارک معتبر در مورد اشخاص حقیقی خارجی، عبارتند از کارت هویت ویژه، دفترچه اقامت ویژه، گذرنامه و روادید (روادید عبور، خانواده، جهانگردی، درمانی، زیارتی، ورود، سرمایه‌گذاری، تحصیلی، حق کار، مطبوعاتی، سیاسی و خدمت)، کارت آمایش، دفترچه پناهندگی، پروانه اقامت (کار، سرمایه‌گذاری، تحصیلی، ازدواج و خانواده و منطقه آزاد تجاری) و گذرنامه.

ماده ۱۳. مهمترین مدرک شناسایی برای اشخاص حقوقی ایرانی برای اطلاعات هویتی، مالک واقعی و اقتصادی به شرح زیر است:

- (۱) اسناد و مدارک مرتبط با اطلاعات هویتی نظیر اساسنامه، شرکت‌نامه (در صورت وجود) و ضوابط مرتبط با نوع فعالیت صاحبکار که بر اساس آن‌ها شخصیت حقوقی تاسیس شده و فعالیت می‌کند.
- (۲) اسناد و مدارک مرتبط با اطلاعات مالک واقعی نظیر برگ سهام، وکالت‌نامه محضری و مصوبات مجامع عمومی.
- (۳) اسناد و مدارک مرتبط با اطلاعات اقتصادی شامل دریافت اسناد و مدارک معتبر اعم از مجوز فعالیت شخص حقوقی (جواز تاسیس، جواز کسب، پروانه بهره‌برداری، کارت بازرگانی یا مجوز نماد اعتماد الکترونیکی)، آخرین اظهارنامه مالیاتی عملکرد و ارزش افزوده و آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده، می‌باشد.

تبصره: مهمترین مدرک شناسایی برای اشخاص حقوقی خارجی، دفترچه و کارت کار صادر شده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است.

ماده ۱۴. استعلام اطلاعات و کنترل صحت مدارک، باید از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی زیر صورت پذیرد:

- (۱) پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقیقی ایرانی، سازمان ثبت احوال کشور.
- (۲) پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقوقی ایرانی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
- (۳) سامانه نشانی اختصاصی مکان محور اشخاص حقیقی و حقوقی (سامانه ملی احراز هویت و استعلامات (سماوا))، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری وزارت کشور.

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

- ۴) سامانه ملی شماره تلفن همراه، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی.
- ۵) پایگاه یکپارچه اطلاعات هویتی اشخاص حقیقی و حقوقی، خارجی وزارت اطلاعات.
- ۶) پایگاه یکپارچه اطلاعات ورود و خروج اشخاص حقیقی از مرزهای کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.
- ۷) پایگاه یکپارچه اطلاعات وکالت نامه‌های رسمی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
- ۸) پایگاه یکپارچه اطلاعات شغلی اشخاص حقیقی اعم از ایرانی و خارجی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
- ۹) سامانه مکان محور ثبت معاملات املاک و مستغلات کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک.
- ۱۰) پایگاه جمع آوری اطلاعات مالی "جام" در خصوص صورتهای مالی حسابرسی شده و گزارشهای حسابرسی صادر شده توسط سازمان حسابرسی و اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران.
- ۱۱) پایگاه یکپارچه اطلاعات مالیاتی اشخاص، سازمان امور مالیاتی.
- ۱۲) پایگاه یکپارچه اطلاعات بیمه‌ای، سازمان تامین اجتماعی.
- ۱۳) پایگاه یکپارچه اطلاعات تعاملات بانکی اشخاص، بانک مرکزی. (موضوع بند ۴ قسمت ب تبصره ۴ ماده ۹)
- تبصره: در صورت عدم راه‌اندازی پایگاه‌های یاد شده و فقدان زیر ساخت‌های پیش بینی شده، لازم است تصویر اسناد و مدارک مرتبط اخذ شده از صاحبکار توسط صاحب امضای مجاز مستقر در سازمان یا موسسه حسابرسی حسب مورد برابر اصل شود.

فصل چهارم: ارزیابی و طبقه‌بندی ریسک صاحبکار

ماده ۱۵. طبقه بندی ریسک خدمات (پایه و سایر خدمات بالاتر از سقف مقرر) باید با در نظر گرفتن ریسک صاحبکار، منطقه و خدمت به‌گونه‌ای شفاف، جامع و موثر صورت گیرد؛ به‌نحوی که اقدامات صورت گرفته در این خصوص مستدل و قابل دفاع باشد. مسئولیت نهایی این اقدامات برعهده مدیریت ارشد است که برای پیروی از قانون، ریسک‌ها را شناسایی و سپس رویه مبتنی بر ریسک را برای پذیرش صاحبکاران جدید ایجاد می‌کند.

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

تبصره ۱: تهیه فهرست صاحبکار، منطقه و خدمت با ریسک بالا بر عهده مرکز اطلاعات مالی است. علاوه بر آن حسابرسان می‌توانند با در نظر گرفتن موارد ذیل و مستندسازی مناسب آن، نسبت به تعدیل این ریسک‌ها اقدام نمایند:

• **ریسک صاحبکار:**

- ۱) صاحبکارانی که دارای شیوه فعالیت اقتصادی و ساختار مالکیت غیرمعمول یا پیچیده هستند یا فعالیت اقتصادی و مالی آنان با اهداف مقرر در اساسنامه تناسب نداشته باشد.
- ۲) صاحبکارانی که با وجه نقد زیاد سروکار دارند.
- ۳) صاحبکاران دارای ریسک سیاسی که به دلیل احتمال ریسک رشوه و فساد، باید برای چنین افرادی و حتی اعضای خانواده آن‌ها، احتیاط لازم اتخاذ شود.
- ۴) صاحبکاران با سابقه محکومیت پولشویی و تامین مالی تروریسم یا امنیتی.
- ۵) افراد پر رفت و آمد به مناطق پر ریسک.
- ۶) اشخاصی که بی‌دلیل پنهان کاری می‌کنند و ساختارهای مالکیت آنان غیرشفاف است.
- ۷) مشتریانی که بطور رو در رو تعامل ندارند.
- ۸) اتباع خارجی. اتباع خارجی در گروه زیر دسته‌بندی می‌شوند:

گروه اول: اتباع خارجی دارنده مدارک هویتی شامل دفترچه اقامت ویژه، پروانه اقامت سرمایه گذاری و پروانه اقامت کار.

گروه دوم: اتباع خارجی دارنده مدارک هویتی شامل کارت آمایش، ویزای خانواده، پروانه اقامت خانواده، ویزای سرمایه گذاری، پروانه اقامت تحصیل، ویزای حق کار، ویزای سیاسی، ویزای خدمت، دفترچه اقامت و دفترچه پناهندگی.

گروه سوم: اتباع خارجی دارنده مدارک هویتی شامل ویزای عبور، ویزای ورود، ویزای تحصیلی، ویزای جهانگردی، ویزای درمانی و ویزای زیارتی و ویزای مطبوعاتی.

حداقل ریسک اتباع خارجی که در گروه دوم و سوم قرار می‌گیرند، به ترتیب می‌بایست در سطح معمول و مضاعف تعیین گردد.

• **ریسک منطقه:**

- ۱) صاحبکارانی که در کشورهای کوچک دارای قوانین بسیار ساده در زمینه کنترل معاملات مالی و تجاری مستقر هستند.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

- ۲) صاحبکارانی که در مناطقی مانند گمرک‌ها، مناطق آزاد و برخی مناطق مرزی که از نظر پولشویی و تامین مالی تروریسم در معرض ریسک قرار دارند.
- ۳) صاحبکارانی که در کشورهایی که براساس تشخیص کارگروه اقدام مالی، نظام ضدپولشویی کافی ندارند و در لیست سیاه و خاکستری این کارگروه قرار گرفته اند، مستقر هستند.
- ۴) صاحبکارانی که در کشورهایی که در سطح بالای فساد مالی یا فعالیت‌های جنایی قرار می‌گیرند، مستقر هستند.
- ۵) صاحبکارانی که در کشورها یا مناطقی که به‌عنوان تامین کنندگان مالی یا حامی اقدامات تروریستی تشخیص داده شده‌اند و نیز کشورهایی که سازمان‌های تروریستی در آن‌ها فعالیت می‌کنند، مستقر هستند.

• ریسک خدمت:

- ۱) معاملات نقدی هنگفت شامل دریافت و پرداخت‌های عمده در نظام بانکی.
- ۲) معاملات عمده در بازار سرمایه یا بازار بیمه.
- ۳) اشتغال به مشاغل غیرمالی همچون پیش فروش‌های عمده مسکن یا خودرو، خرید و فروش طلا، خودروهای لوکس، فرش‌های قیمتی، عتیقه‌جات، مبادلات و خرید و فروش ارز در صرافی‌ها.
- ۴) تبادل منابع مالی در بنیادها و موسسات خیریه.
- ۵) استفاده از رمز ارزها در معاملات یا اختصاص درصد غیرمعقول از اموال به تحصیل این نوع دارایی‌ها.
- ۶) فعالیت اقتصادی (خدمت و کالا) یا فناوری جدید.
- ۷) سایر مواردی که به تشخیص حسابرسان یا دستگاه‌های متولی نظارت یا بنا به نظر مرکز به عنوان معاملات پرریسک شناسایی می‌شود.

تبصره ۲: ارزیابی ریسک مبتنی بر برآورد است و لذا می‌بایست حداقل به‌طور سالانه مورد بازنگری قرار گیرد. لذا حسابرسان باید ریسک‌های جدید و در حال تغییر شناسایی کرده و بر اساس آن ریسک‌های ارزیابی شده را به‌روز رسانی کنند.

تبصره ۳: حسابرسان مکلفند در خصوص خدماتی که مرکز ریسک آن را بالا ارزیابی می‌کند، مطابق رویه‌های اعلام شده توسط مرکز عمل کنند.

ماده ۱۶. حسابرسان باید رویه‌های شناسایی را متناسب با ریسک ارزیابی شده صاحبکار، منطقه و خدمت در سه سطح ساده، معمول و مضاعف به اجرا گذارند.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

ماده ۱۷. حسابرسان می‌توانند پس از انجام یک ارزیابی جامع ریسک، در مواردی که ریسک خدمات با تایید دستگاه متولی نظارت در سطح پایین ارزیابی شود، به انجام رویه‌های شناسایی ساده به شرح زیر اکتفا کنند. در سایر موارد، رویه‌های شناسایی معمول یا شناسایی مضاعف باید مطابق با مقررات این دستورالعمل اجرا گردد.

(۱) کاهش تعداد دفعات به‌روز رسانی اطلاعات شناسایی صاحبکار.

(۲) کاهش میزان پایش مستمر و بررسی موشکافانه تراکنش‌ها بر اساس سطح فعالیت مورد انتظار صاحبکار.

(۳) عدم نیاز به جمع‌آوری اطلاعات دقیق و کسب جزئیات.

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

(۴) عدم انجام اقدامات خاص برای شناخت هدف و ماهیت روابط اقتصادی صاحبکار.

ماده ۱۸. اعمال رویه‌های شناسایی معمول مستلزم انجام اقدامات زیر است:

(۱) احراز هویت صاحبکار و نمایندگان آن (از جمله قیم، وکیل و نماینده شخص حقوقی) تنها با استفاده از منابع قابل اطمینان و مستقل و دریافت مدارک معتبر مانند اسناد تنظیم شده در دفاتر اسناد رسمی یا احکام صادره از مراجع قضایی.

(۲) اطمینان از شناسایی مالک واقعی مبتنی بر اطلاعات و اسناد قابل اتکا.

(۳) شناخت ماهیت، هدف و میزان فعالیت صاحبکار هنگام تعیین موضوع قرارداد.

(۴) اجرای فرآیند شناسایی معمول به صورت مستمر با انجام اقدامات مقتضی نظیر اطمینان از انطباق اطلاعات دریافتی با آخرین وضعیت موجود و پایش مستمر صاحبکار بر اساس سطح فعالیت مورد انتظار وی.

(۵) گردآوری و نگهداری اطلاعات مربوط به ارزیابی ریسک خدمت.

ماده ۱۹. حسابرسان مکلفند در مواردی که ریسک خدمات بالا ارزیابی می‌شود یا زمانی که با در دست داشتن اطلاعات یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که هویت یک فرد یا نهاد با فهرست توقیفی انطباق دارد، باید رویه‌ها و اقدامات شناسایی مضاعف را اتخاذ کنند.

ماده ۲۰. حسابرسان مکلفند به منظور انجام رویه‌های شناسایی مضاعف، تدابیر مناسبی اتخاذ کنند تا از انجام اقدامات زیر در خصوص صاحبکاران اطمینان حاصل شود:

(۱) تکمیل فرم شناسایی مضاعف توسط حسابرسان.

(۲) بررسی و تایید اظهارات و مستندات صاحبکار توسط واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم.

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

- ۳) کسب اطلاعات بیشتر از صاحبکار؛ مانند فعالیت اقتصادی و حجم اموال و به روز رسانی اطلاعات رخ نمای آن اعم از اطلاعات مالک واقعی در فواصل زمانی کوتاه تر.
- ۴) کسب اطلاعات بیشتر در خصوص ماهیت معامله و خدمات.
- ۵) کسب اطلاعات درباره منبع سرمایه یا منبع اموال صاحبکار.
- ۶) کسب اطلاعات درباره دلایل تراکنش‌های با مبالغ بالا.
- ۷) اخذ تأییدیه مدیر ارشد برای شروع و تداوم ارایه خدمات.
- ۸) استعلام از سامانه‌های اطلاعاتی مورد نیاز یا بانک‌های جامع اطلاعاتی.
- ۹) افزایش دقت در فعالیت‌های کنترلی و قسمت‌های مهم چرخه‌های فعالیت، کاهش فاصله زمانی به‌روز رسانی اطلاعات مرتبط با احراز هویت و شناسایی و نیز تعیین و شناسایی الگوهای تراکنش‌هایی که به بررسی بیشتر نیاز دارند.
  - ۱) تکمیل فرم شناسایی بالا توسط صاحبکار.
  - ۲) دریافت تأییدیه مدیر ارشد برای شروع و تداوم معامله با صاحبکار.
  - ۳) کسب مدارک و مستندات مثبت در خصوص اظهارات مندرج در فرم شناسایی؟
  - ۴) کسب اطلاعات درباره منشا سرمایه و منبع اموال صاحبکار.
  - ۵) کسب اطلاعات درباره دلایل تراکنش‌های با مبالغ بالا.
  - ۶) کسب اطلاعات بیشتر از صاحبکار در خصوص:
    - فعالیت اقتصادی،
    - میزان اموال، و
    - ماهیت تعامل کاری.
- ۷) به روز رسانی پروفایل ریسک صاحبکار شامل اطلاعات مالک واقعی در فواصل زمانی کوتاه‌تر.
- ۸) استعلام از سامانه‌های اطلاعاتی مورد نیاز یا بانک‌های جامع اطلاعاتی.
- ۹) افزایش دقت در کنترل‌های نظارتی از طریق افزایش نقاط کنترلی، افزایش تعداد دفعات دریافت و بررسی اطلاعات تعامل کاری و نیز تعیین و شناسایی الگوهای تراکنش‌هایی که به بررسی بیشتر نیاز دارند.
  - ۱۰) بررسی و تأیید اظهارات و ارزیابی تمام مستندات ارایه شده توسط صاحبکار.
  - ۱۱) نظارت سختگیرانه و مستمر بر رابطه.

۶- طبق تبصره (۲) ماده (۸۰) آیین نامه اجرایی مبارزه با پولشویی مقرر است جزییات مربوط به این فرم‌ها متعاقباً از سوی جامعه حسابداران رسمی ایران تنظیم و پس از تأیید مرکز، ابلاغ گردد.

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

ماده ۲۱. در مواردی که صاحبکاران مبادرت به هر یک از معاملات زیر نموده باشند، حسابرسان باید انجام رویه‌های شناسایی معمول توسط صاحبکاران را بررسی کنند:

۱. خرید و فروش مستغلات.

۲. مدیریت یا ترتیبات اشخاص حقوقی و ساماندهی فعالیت‌های آن.

۳. خرید و فروش شرکت‌های تجاری یا تاسیس موسسات غیرانتفاعی و خیریه‌ها.

تبصره: منظور از صاحبکار در این ماده، صاحبان سرمایه است.

دست‌کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

ماده ۲۲. پایش مستمر صاحبکار در فرایند شناسایی معمول و نیز ارزیابی ریسک خدمات قابل ارایه (اعم از پایه و غیر پایه بالاتر از سقف مقرر)، منوط به تعیین سطح فعالیت صاحبکار است که باید با استفاده از بررسی اطلاعات زیر صورت پذیرد:

(۱) وضعیت اشتغال برای اشخاص حقیقی (اعم از مشغول به کار، بیکار یا بازنشسته) یا وضعیت فعالیت برای اشخاص حقوقی (اعم از فعال، منحل شده و ختم تصفیه شده).

(۲) رسته و عنوان فعالیت (شغلی).

(۳) مجموع درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی ماهانه.

(۴) تاریخ اخذ مجوز فعالیت (فعالیت) و مدت اعتبار آن و همچنین تاریخ انقضا از آن.

تبصره ۱: حسابرسان باید از طریق سامانه پایگاه اطلاعات شغلی (فعالیت) نسبت به صحت سنجی اطلاعات و ارزیابی تناسب سطح فعالیت اقدام نموده و در صورت عدم تایید این موارد، سطح فعالیت صاحبکار را مورد ارزیابی مجدد قرار دهند.

تبصره ۲: در صورت مغایرت رفتار مالی صاحبکار با سطح فعالیت مورد انتظار تعیین شده، حسابرسان باید نسبت به دعوت از صاحبکار و ارایه فرم مغایرت با سطح فعالیت به وی اقدام و فرم مزبور را پس از تکمیل، بررسی کنند. چنانچه سطح فعالیت ادعا شده توسط صاحبکار صحیح باشد، لازم است سطح فعالیت برآوردی اصلاح شده و به‌روز رسانی شود. در مواردی که صاحبکار از ارایه اطلاعات یا تکمیل فرم مورد نظر استنکاف کند، ریسک صاحبکار مورد نظر در سطح بالا تعیین شده و ارایه خدمات به وی باید در چارچوب ضوابط اعلام شده توسط مرکز انجام شود.

ماده ۲۳. چنانچه احراز هویت صاحبکار امکانپذیر نباشد، در هر مرحله از فرآیند حسابرسی (قبل از شروع یا حین ارایه خدمت) حسابرسان باید به‌ترتیب زیر عمل کنند.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

الف) حسابرسانی که در قبال ارایه خدمات خود، حق الزحمه دریافت می کنند، مکلفند، ادامه فعالیت را متوقف و از ارایه خدمت اجتناب ورزند.

ب) سایر حسابرسان نظیر حسابرسان دیوان محاسبات کشور، سازمان بازرسی کل کشور، کارکنان کادر تشخیص و هیات های حل اختلاف در سازمان های امور مالیاتی و حسابرسان موسسه سازمان تامین اجتماعی که وظایف آنان در چارچوب قانون مشخص ایفا می گردد، باید فوراً موضوع را به مرکز گزارش نموده و از طریق هماهنگی با آن اقدام نمایند.

تبصره ۱: شناسایی و احراز هویت در شرایط زیر امکان پذیر نیست:

(۱) انجام رویه های شناسایی مقتضی امکان پذیر نباشد.

(۲) ارایه خدمات پایه و نیز خدمات غیر پایه بالاتر از سقف مقرر و همچنین انجام هرگونه تراکنش و معاملات مالی الکترونیکی به صورت بی نام یا با هویت مجهول یا جعلی یا غیرقابل ردیابی.

(۳) ارایه خدمت به اشخاص فاقد هویت قانونی یا اشخاصی که شناسه یکتای هویتی آنها به دلایلی اعم از فوت و غیره توسط مراجع ذی ربط ابطال شده است.

(۴) عدم انطباق اطلاعات هویتی ارایه شده توسط صاحبکار با نتایج حاصل از استعلامات اخذ شده تا زمان اصلاح یا رفع مغایرت.

تبصره ۲: علاوه بر موارد مندرج در تبصره یک این ماده، ارایه هر نوع خدمت توسط سازمان حسابرسی و اعضای جامعه حسابداران رسمی در شرایط زیر مجاز نیست.

(۱) مرکز ریسک خدمت یا معامله ای را بیش از سطح قابل قبول تشخیص دهد.

(۲) صاحبکار از پذیرش تعهدات مندرج در ماده ۲۶ این دستورالعمل خودداری کند.

تبصره ۳: چنانچه انتخاب حسابرس توسط یک مرجع قانونی باشد، یا آنکه حسابرس از طریق یک فرآیند قانونی خاص ملزم به حسابرسی بنگاه اقتصادی باشد، در برخورد با موقعیت هایی که منجر به توقف ارایه خدمت می شود با هماهنگی و بر اساس سازوکاری که مرکز تعیین می کند، باید اقدام شود.

ماده ۲۴. در صورت مواجهه با هر یک از وضعیت های مشکوک مشتمل بر جعل، ابهام، سوءظن، نقص یا نبود اطلاعات و اقلام بیش از سقف مقرر حسابرسان باید ضمن مدیریت فرایند شناسایی و جلب اطمینان صاحبکار یا مشتری، اقدامات مقتضی را در زمان مقرر و مطابق ضوابط تعیین شده توسط مرکز، انجام دهند. مصادیق وضعیت های مشکوک به شرح زیر می باشد:

(۱) صاحبکاران پیشین حسابرسان که بعد از تصویب این دستورالعمل فاقد اطلاعات ضروری تشخیص

داده شده اند و نسبت به ارایه اطلاعات لازم خودداری می ورزند.

دستور العمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

- ۲) معاملات و عملیاتی که بیش از سطح فعالیت مورد انتظار صاحبکار است.
- ۳) چنانچه قبل یا حین انجام معامله یا خدمت با مواردی نظیر جعل، اظهار کذب یا گزارش خلاف واقع از جانب صاحبکاران روبه‌رو شوند.
- ۴) معاملات یا عملیات مالی که به هر ترتیب مشخص شود صوری یا ظاهری بوده و مالک شخص دیگری است.
- ۵) اندازه ریالی معاملات یا عملیات مالی بیش از سقف مقرر باشد.
- ۶) وجود اموال اشخاص مندرج در فهرست توقیفی و تحریمی و اموال شناسایی نشده اشخاص مندرج در فهرست توقیفی و همچنین اموالی که به تشخیص واحد مبارزه با پولشویی یا متولی نظارت امکان استفاده از این اموال جهت تامین مالی تروریسم یا ارتکاب اعمال تروریستی وجود داشته باشد.
- تبصره ۱:** متن گزارش‌های ارسالی به مرکز باید همراه با قرائن و مدارکی باشد که قابلیت بررسی توسط مرکز را داشته باشد. گزارش‌هایی که محتوای آن ناقص یا نادرست است، مورد رسیدگی مرکز قرار نخواهد گرفت.
- تبصره ۲:** حسابرسان باید در چارچوب مقررات مربوط رویه‌های قابل اتکایی را جهت اقدامات مرتبط با کشف عملیات و معاملات مشکوک و گزارش‌دهی آن توسط کارکنان خود تدوین و به کلیه کارکنان ابلاغ نمایند.
- ماده ۲۵.** مسئول واحد مبارزه با پولشویی باید علاوه بر بررسی‌هایی که هنگام ارائه خدمت یا انجام معامله برای شناسایی معاملات و عملیات مشکوک انجام می‌دهند، از طریق تطبیق اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی نیز نسبت به شناسایی معاملات و عملیات مشکوک اقدام کنند.
- ماده ۲۶.** لازم است در متن قراردادهای منعقد شده یا هرگونه فرم‌های مورد استفاده برای انجام معامله، تعهدات زیر از صاحبکاران اخذ شود:

- ۱) ارائه اطلاعات موضوع ماده ۹ این دستورالعمل و اطلاع رسانی موارد تغییر یافته به حسابرسان.
- ۲) اجازه استفاده از خدمات پایه دریافتی را از سایر اشخاص سلب نمایند و در صورت اطلاع از بهره برداری سایر اشخاص، بی‌درنگ موضوع را به حسابرسان اطلاع دهند. موارد قانونی (از جمله ولایت، وصایت، قیمومیت، وکالت، و نمایندگی شخص حقوقی) به شرط درج مشخصات نماینده و انجام رویه‌های شناسایی مقتضی، شامل این بند نیست.
- ۳) رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم و عدم بهره برداری از خدمات دریافتی به منظور پولشویی و تامین مالی تروریسم.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

۴) امکان اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم اعم از رویه‌های شناسایی مضاعف، معمول و ساده برای حسابرسان فراهم شود.

ماده ۲۷. ارایه خدمات به صاحبکار به منزله تضمین انجام رویه‌های شناسایی مقتضی مربوط بوده و مسئولیت وجود هرگونه تخطی در این زمینه بر عهده حسابرسان می‌باشد.

فصل پنجم: بررسی ساختار و عملیات صاحبکار

ماده ۲۸. حداقل اقدامات لازم جهت بررسی ساختار و رویه‌های مبارزه با پولشویی صاحبکار، باید شامل موارد زیر باشد:

- ۱) شناخت از صنعت و فرآیندهای عملیاتی، نظارت‌ها و دیگر عوامل برون‌سازمانی مربوط.
  - ۲) بررسی سیستم رایانه‌ای و انفورماتیک مورد استفاده در خصوص بانک اطلاعاتی صاحبکاران و نگهداری سوابق آنان.
  - ۳) به روز رسانی شناخت خود از قوانین و مقررات مرتبط با پولشویی؛ از جمله به‌روز رسانی آخرین اطلاعات ارایه شده توسط مرکز. وجود آموزش‌ها و فرآیندهای آگهی بخش در مورد قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم که بطور مستمر به روز رسانی می‌شود.
  - ۴) پرس و جو از مدیران اجرایی درباره سیاست‌ها و روش‌های واحد اقتصادی در ارتباط با رعایت قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و همچنین، سیاست‌ها و روش‌های مورد استفاده برای شناسایی مشتریان و ارزیابی آنان.
  - ۵) ارزیابی مجدد ریسک در حین ارایه خدمات (پایه و غیر پایه بالاتر از سقف مقرر).
  - ۶) کنترل نحوه تبادل اطلاعات با مرکز و اطمینان از رعایت مقررات توسط صاحبکار در مورد ارسال کلیه گزارش‌ها و اطلاعات به مرکز.
- ماده ۲۹. حسابرسان مکلفند روش‌های شناسایی و نحوه ارزیابی سطح ریسک عملیات و تناسب آن با معاملات انجام شده توسط صاحبکار با مشتریان‌شان را از طریق انجام اقدامات زیر آزمون کرده و صحت و اثربخشی آن را ارزیابی کنند.
- الف. کنترل تدوین و اجرای روش‌ها و برنامه‌های داخلی مبارزه با پولشویی با رویکرد مبتنی بر ریسک و همسو با سند ملی ارزیابی ریسک و نیز برنامه‌های مربوط به آن.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

ب. کنترل معاملات و عملیات انجام شده صاحبکار با مشتریانانشان بر اساس ارزیابی و طبقه‌بندی ریسک عملیات (با در نظر گرفتن ریسک صاحبکار، منطقه و خدمت) که می‌بایست پیش از ارائه هرگونه خدمت یا انجام معامله توسط صاحبکار صورت پذیرد.

ماده ۳۰. حسابرسان موظفند ساختارها و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم صاحبکار را متناسب با میزان حجم و ریسک‌های عملیات آنان ارزیابی کنند و در ارائه خدمات به صاحبکارانی که رتبه اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم آنها ضعیف ارزیابی شده، تدابیر سختگیرانه تری اعمال نموده و این اشخاص را در ردیف اشخاص با ریسک بالا در نظر بگیرند.

ماده ۳۱. حسابرسان مکلفند ضمن تکمیل چک لیست مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، اطلاعات مندرج در فرم ارزیابی اجرای مقررات و رویه‌های مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در واحد مورد رسیدگی را ارزیابی و صحت سنجی نمایند.

تبصره ۱: حسابرسان باید در اجرای این ماده از چک لیست‌های ابلاغ شده توسط دستگاه‌های متولی نظارت ذیربط، پس از تایید مرکز، استفاده کنند.

تبصره ۲: دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند با انجام اقدامات زیر بر عملکرد حسابرسان در خصوص اجرای اقدامات این ماده نظارت و گزارش‌های ارزیابی خود را به مرکز اعلام کنند:

الف. ارزیابی صحت فرم‌های بررسی شده توسط حسابرسان، با به‌کارگیری روش‌های بازرسی هدفمند.

ب. پیشگیری و جلوگیری از ارسال گزارش‌های نادرست، از طریق طراحی فرآیندهای بازدارنده و مؤثر.

ماده ۳۲. در صورت وجود واحد حسابرسی داخلی در واحد مورد رسیدگی، حسابرسان مکلفند هرگونه اطلاعات و مستندات دال بر موارد عدم رعایت مقررات قانونی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم را در اسرع وقت از حسابرسان داخلی صاحبکار دریافت کنند.

ماده ۳۳. حسابرسان مکلفند هنگام ارائه خدمات پایه به بنگاه‌های اقتصادی که وظیفه دارند نحوه رعایت مفاد اصلاحیه قانون مبارزه با پولشویی، آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده ۱۴ قانون مزبور، اصلاحیه قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم و دستورالعمل‌های مرتبط با فعالیت آنان را ارزیابی کرده و حسب مورد به شرح زیر اقدام کنند:

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

الف) هر گونه موارد عدم رعایت مقررات قانونی یاد شده را در بخش جداگانه ای از گزارش با عنوان سایر مسئولیتهای گزارشگری درج کنند.

ب) در صورت شناسایی معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم، موضوع را از طریق اتوماسیون محرمانه‌ای که توسط متولی نظارت مربوط تعبیه شده است، اعلام کنند یا مستقیماً به مرکز گزارش دهند.

تبصره ۱: گزارش‌دهی موارد مشکوک برای خدمات غیر پایه نیز الزامی است.

تبصره ۲: موارد عدم رعایت مقررات قانونی در گزارش حسابرس، در شرایط زیر درج نخواهد شد:

الف. ارایه هر گونه خدمات غیر پایه.

ب. چنانچه ارایه خدمات پایه مستلزم صدور گزارش کتبی نباشد یا بنا به هر دلیل به صدور گزارش کتبی منجر نشود.

پ. چنانچه درج موارد عدم رعایت مقررات ماده (۳۲) این دستورالعمل در گزارش حسابرس منجر به آسیب زدن به تحقیقات ماموران قضایی شود.

تبصره ۳: شناسایی معاملات و عملیات مشکوک توسط حسابرسان نباید محدود به مصادیق اعلام شده توسط مرکز باشد. تشخیص این موارد باید براساس قضاوت حرفه‌ای مستدل و قابل دفاع حسابرسان باشد.

تبصره ۴: گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که حسابرسان مکلف به ارسال آن هستند، هیچ اتهامی را از این بابت متوجه گزارش دهندگان آن نخواهد کرد. ارسال این گزارش‌ها هیچ گونه اتهامی را علیه افراد مورد گزارش نمی‌کند و اعلام آن به مرکز، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌شود.

تبصره ۵: افشای مفاد گزارش معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی، تحت هر عنوان به غیر از مراجع ذیصلاح ممنوع است و با متخلفان برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۳۴. واحد مبارزه با پولشویی موظف است ضمن نظارت بر حسن اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم توسط کارکنان حسابرسی و همچنین صحت موارد عدم رعایت درج شده (یا درج نشده) در گزارش‌های حسابرسی، در صورت مشاهده و برخورد با مصادیق معاملات و عملیات مشکوک در صاحبکاران، موضوع را مطابق ضوابط مرکز، به متولی نظارت یا مرکز اعلام نماید.

دات کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

ماده ۳۵. در صورتیکه دستگاه‌های متولی نظارت در امر حسابرسی به موارد عدم رعایت تکالیف مقرر توسط حسابرسان برخورد نمایند، لازم است ضمن ارجاع مراتب به مراجع ذی‌ربط (مانند دادگاه تخلفات یا هیات انتظامی)، این موارد به مرکز نیز گزارش شود.

ماده ۳۶. اطلاعاتی که از طریق سامانه جمع‌آوری گزارش معاملات مشکوک توسط مرکز درخواست می‌گردد، حداکثر می‌بایست ظرف یک روز (تا پایان وقت اداری روز بعد) توسط حسابرسان پاسخ داده شود. برای این منظور لازم است مسئول واحد مبارزه با پولشویی، سامانه مذکور را به‌طور روزانه بررسی نمایند و در صورت مشاهده استعلامات ارسالی توسط مرکز اطلاعات مورد نیاز را مطابق قالب تعیین شده توسط مرکز تهیه و از طریق این سامانه ارسال کنند.

تبصره: چنانچه ارسال گزارش مصادف با تعطیل یا تعطیلات رسمی یا عمومی گردد، گزارش باید اولین روز بعد از تعطیل یا تعطیلات به شرط آنکه از ۷۲ ساعت تجاوز نکند، به مرکز ارسال شود.

فصل ششم: سایر موارد

ماده ۳۷. حسابرسان مکلفند ضمن نگهداری اطلاعات صاحبکاران، تدابیر لازم حفاظتی و امنیتی را در گردآوری، حفظ و تبادل اطلاعات و اسناد اتخاذ و از هرگونه افشا و استفاده غیرقانونی از این اطلاعات جلوگیری کنند.

تبصره: افشا و هرگونه استفاده غیرمجاز از اطلاعات مورد نگهداری، به نفع خود یا دیگری و به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ممنوع بوده و متخلف به مجازات حبس تعزیری درجه پنج محکوم خواهد شد.

ماده ۳۸. دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند در صورت شناسایی تخلف یا جرم در حوزه نظارتی مربوط، در چارچوب صلاحیت خود و برابر مجازات‌های اداری و انتظامی مناسب نسبت به برخورد قانونی با متخلف اقدام نموده و مطابق قوانین، موضوع را حسب مورد به مرکز یا مراجع قضایی یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط اعلام نمایند.

تبصره: افزون بر تنبیهات انضباطی مورد اجرا در دستگاه متولی نظارت، در صورت تشخیص مرکز یا مراجع قضایی، تخلف یا جرم حسابرسان خاطی به‌طور جداگانه در مرکز یا مراجع قضایی مورد رسیدگی و برخورد قانونی قرار خواهد گرفت.

دست‌کام
حسابداری

www.Hesabdary.Com
@HesabdaryCom

دستورالعمل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای حسابرسان - پیش نویس

ماده ۳۹. فرمها و اطلاعات پیش بینی شده در این دستورالعمل توسط مرکز تهیه و ابلاغ می‌گردد. دستگاه‌های متولی نظارت مکلفند تمهیدات لازم را جهت به‌کارگیری به‌موقع، صحیح و موثر این فرمها اتخاذ کنند.

ماده ۴۰. زمان اجرای این دستورالعمل یک ماه پس از ابلاغ آن از سوی دبیرخانه است. در مدت مذکور حسابرسان موظفند امکانات و تسهیلات لازم برای اجرای این دستورالعمل را به‌گونه‌ای فراهم نمایند که اجرای آن، حتی الامکان موجب اخلاف در امور صاحبکار نشود.

این دستورالعمل در ۴۰ ماده و ۴۰ تبصره در ۰۰۰ مین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۰۰۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.